

Hi ha una dona a Reus, de la meua quinta si fa no fa, que m'ha escrit cartes de molta substància i que, en certa mesura, representen un tarannà que jo no esperava entre els qui van patir els rigors de la postguerra. Són gent que deixaren de lluitar sense desmobilitzar-se mai; vençuda però d'ànima lliure. La dona a qui faig referència no és un cas aïllat.

Viu sola. D'origen pagès però instruída. El seu català és correctíssim, après quan a Catalunya s'ensenyava la llengua nacional a l'escola i prevalia en els mitjans de comunicació.

De jove participà en la defensa de la República des d'una Conselleria de la Generalitat, com a mecanògrafa. Perduda la guerra que ens fou imposada, tornà a la seva estimada ciutat i l'anaren a buscar per dur-la a la presó. Conegué les primeres sotragades del calvari. La joventut li quedà escapçada.

Adeslars recorda aquells temps en les seves cartes, quan ve a tomb, sense escarafalls ni rancúnia. Són bocins de la història de molts, reflexions d'una dona sensible que ha madurat sense bots espectaculars, de mica en mica, d'atupament en atupament. No és estrany que les

